

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi 2009 Yılı Faaliyet Raporu

Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi, bir yandan altyapısını güçlendirirken öte yandan halka hizmet vermeye devam etmiştir.

2009 yılında yapılan faaliyetleri dört bölümde sınıflandırabiliriz: Genel, Bilimsel, Bahçe, Eğitim ve Toplumsal Faaliyetler.

Genel:

Yıl içinde NGBB tarafından yapılan yayınlar şunlardır:

Etkinlik Kitapçığı: 2010 Ocak- Haziran aylarını kapsayan etkinlik kitapçığı Aralık 2009 'da basılmıştır.

Gezi Rehberi: Mart 2009'da NGBB Gezi Rehberi'nin ilk baskısı çıkmıştır.

NGBB veb sayfası yenilenme çalışmalarına başlanmıştır. 2010 Şubat ayında yenilenmiş yüzüyle halka açılacaktır. Yeni veb sitesi için hazırlanan bölümler: Tarihçe, Ana Görev ve Amaçlar, Mastar Pilan, Yönetim ve Organizasyon, Ortak Çalışmalar ve Kuruluşlar, Medyada NGBB, Giriş ve Saatler, Ulaşım (tarif +harita), Bahçe Kuralları, Bahçe Haritası, Ziyaretçi Anketi , Bahçe Turları, Grup ve Okul Ziyaretleri, Çocuklu Ziyaretçiler, Etkinlik takvimi (Kurslar- eğitimin altında), Seminerler ve söyleşiler, Özel Günler, Sergiler, Çocuk etkinlikleri, Belgeseller, Atölye çalışmaları , Sosyal faaliyetler, Bahçe turları

NGBB E-bülten oluşturulmasına başlandı.

Bilimsel:

NGBB'deki faaliyetlerin belkemiğini oluşturan bilimsel faaliyetlerin başında, bahçede bütün olan bitenin kaydedildiği BG-Base adlı veritabanı programının kullanılmaya başlaması (2006) ve önceki verilerin bu veritabanına aktarılması ve eksik bilgilerin tamamlanması gelmektedir. Bu işlem tamamlanmıştır.

Herbaryumdaki örnek sayısı 3000'i aşmıştır. Böylece, önümüzdeki yıl "Uluslararası Herbaryumlar İndeksi"ne başvuru yapabilmek için gereken taban sayıya ulaşılmıştır; 2010 yılında herbaryumumuz 'NGBB' rumuzuyla tescil ettirilecektir.

Koruma projelerinden piyan bitkisi için yeni bir koruma alanı olan 'piyanlık' yapıldı, araziden getirilen rizumlu bitkiler bu alana aktarıldı. Morfolojik kalibrasyon çalışmaları için yeni tohumlar uygun koşullara getirilerek üretim birimiyle ortalaya olarak ekildi ve gözleme alındı. Elimizde bulunan Piyan fideleri gözlem alanına dikildi.

Bahçede bulunan bitki koleksiyonlarını zenginleştirmek amacıyla, çeşitli projeler (Yenebilen Bitkiler Projesi; Yazılıkaya Florası Projesi; Sülüklügöl Florası Projesi gibi) vesilesiyle Doğu Anadolu, İç Anadolu başta olmak üzere yurdun çeşitli yörelerine arazi çalışmaları düzenlendi.

Yeni kütüphane binası hizmete girdi. Bu çerçevede Kew Kıraliyet Botanik Bahçesi ile Bayan Margaret Johnson'un NGBB'ye armağan ettiği kitaplar kataloglanarak hizmete sunuldu.

Geçen yıl yapılan "Mastar Pilan Atölyesi" sonuçları gözden geçirilerek, TÜSSİDE'den uzmanların yardımıyla, stratejik pilanlar tamamlandı.

"Küresel Bitki Koruma Stratejisi"nin yenilenmesine ilişkin süreçte yer almak amacıyla biri Çevre ve Orman Bakanlığı ile ortaklaşa olarak Ankara ve İstanbul'da uluslararası iki atölye çalışması düzenlendi. Atölyeye "Küresel Bitki Koruması Ortaklığı" genel sekreteri ile "Uluslararası Botanik Bahçeleri Birliği" genel sekreteri katılmıştır.

Ayrıca şu atölyeler yapılmıştır:

23 Ocak 2009 tarihinde Zingit konulu atölye çalışması yapıldı.

24 Ocak 2009 tarihinde Yenilebilen Bitkiler konulu atölye çalışması yapıldı.

30 Ocak 2009 tarihinde Piyan konulu atölye çalışması yapıldı.

2 Şubat 2009 tarihinde Kurak ve Çorak Bahçe Atölyesi yapıldı.

17 Temmuz 2009 Yurttaş Bilgin Atölye Çalışması yapıldı.

16 Ekim 2009'da 'Kıtlık Tehdidi Üzerine' konulu atölye çalışması düzenlendi.

31 Ekim – 1 Kasım 2009 Etnobotanik Kursu düzenlendi.

20 Aralık 2009 tarihinde Faydalı Bitkiler Koleksiyonu ile ilgili atölye çalışması yapıldı.

Yıl içinde bildirili olarak katılınan kongreler şunlardır:

1-5/Haziran/2009, e-Biosphere kongresi, Londra.

8-12/Haziran/2009, Avrupa Botanik Bahçeleri Kongresi, Helsinki.

6-11 Temmuz 2009 Plants & Environmental Pollution (ICPEP) kongresi.

7-10 Ekim 2009 IX. Ulusal Ekoloji ve Çevre Kongresi, Nevşehir.

"Bağbahçe" Dergisinin 6 sayısı yayınlandı. Dergide NGBB'den haberler, bitki tanımları ve çevre ile ilgili yazılar yer almakta ve halkımızı bitki, botanik, ekoloji ve çevre konularında aydınlatmayı amaçlamaktadır. Dergi ANG Vakfı İktisadi İşletmesi tarafından çıkarılmaktadır.

Bahçe:

Bahçe'nin güzel ve alımlı olması için düzenli olarak çiçekler değiştirildi ve bakımı sürdürüldü. İlk olarak Tıbbi ve İtri Bitkiler bahçesine yeni bitkiler ilave edilerek koleksiyon genişletildi.

Soğanlı Bitkiler koleksiyonu gelişmeye devam etti. Gerekenler için saksı değişimi yapıldı. Ayrıca bahçe genelinde, iklimsel değişimin etkilerini gözleyebilmek amacıyla "Fenolojik Gözlemler"e devam edildi. Bodur çam koleksiyonuna da ilaveler yapıldı.

Türkiye'nin tehdit altındaki bitkilerini kurtarma çalışmalarına devam edildi. Bu çerçevede tülüşah (*Centaurea iconiensis*), aydın gaşağı (*Centaurea mykalea*), zingit (*Pyrus serikensis*), mavi yıldız (*Rhazya orientalis*) ve geven (*Astragalus yildirimlii*) fidelerinin bahçede üretimine devam edildi. Bunlardan bazılarının araziye dikimi de yerine getirildi (tülüşah, Seydişehir'deki koruma alanına). Ayrıca NGBB'de bir piyanlık yapılarak, piyan gurbette koruma programına alındı.

İstanbul Adasının inşaatına devam edildi. Bu çerçevede bir "Osmanlı Konak Bahçesi", bir "oditoryum", bir boğaziçi havuzu yapıldı. İnşaat devam etmektedir.

Türkiye'nin büyük bölümünün gelecekte daha kuraklaşacağını öngören hipotezler karşısında, tedbir olmak üzere, kuraklığa ve tuzluluğa dayanıklı bitkileri yetiştirmek, bu konuda bilgi sahibi olabilmek ve halkın konuya dikkatini çekebilmek için NGBB'de geçen yıl kurulan "Kurak ve Çorak Bahçe"nin bitki içeriği geliştirildi.

Ertuğrul Adası'nda bir kumar ve ormangülü bahçesi kuruldu. Ayrıca Ertuğrul şehitleri için 300 yeni kiraz fidanı dikildi.

Buğday ve akrabaları koleksiyonu kuruldu.

Bunların dışında genel olarak orkide yetiştiriciliği konusunda maharet geliştirebilmek için bir limonluk inşa edildi; orkideler satın alınarak bu limonluğa yerleştirildi. Yakında halkın ziyaretine açılacaktır.

Bahçenin su tedariki ve sulama sisteminin iyileştirilmesi çalışmaları yapıldı ve devam etmektedir.

Çeşitli tarım fuarlarına katılarak bilgi edinilmeye çalışıldı.

Eğitim:

Eğitim faaliyetlerimiz de genişleyerek sürmektedir. 2008 yılında 2515 anaokulu, 3803 ilköğretim ve 282 lise öğrencisi bahçemizi ziyaret etmiş ve günlük eğitim faaliyetlerine katılmıştır. Günlük eğitime katılan toplam öğrenci sayısı 6600'dür.

"Bahçıvan Çocuklar Eğitimi" projesinde bahçede çocuklara ayrılmış özel alanda, öğrenciler çeşitli bitkiler yetiştirmiş ve Haziran ayındaki hasat şenliğinde aileleri ile birlikte kendi yetiştirdiklerini hasat etmişlerdir. 56 öğrenci bu programdan yararlanmışır.

Keşif bahçesi tüm proje ve yapım işleri 2009 yılı başında tamamlanmış ve 23 Nisan 2009 yılında Keşif Bahçesi, NGBB'nin çocuklara armağanı olarak açılmıştır. Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında yapılan toplamda 10 günlük etkinliklere 95 çocuk katılmıştır.

2009 Ekim'nde başlanan etkinlikler çerçevesinde aşağıdaki faaliyetler yapılmıştır. Bu etkinlikleri 170 kişi katılmıştır:

- 13 Eylül – Yaşayan Hazine (Belgesel gösterimi)
- 26 Eylül- Amatör Mantarcılığa Giriş
- 2 Ekim – Tuzcul Habitatların Yeniden Yapılandırılması
- 3 Ekim – Bitki Sistematiği Uygulamaları
- 16 Ekim – Kıtık Tehdidi Üzerine Söyleşiler
- 17 Ekim – Sahra Tozu ve Tabiat Etkileşimi
- 25 Ekim- Genler ve Canlılar Patentlenebilir mi? Türkiye'deki Uygulamalar
- 14 Kasım – Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar
- 15 Kasım –Türkiye'nin Ağaçları
- 21 Kasım – Türk Kültüründe Çiçek
- 6 Aralık- Saklı Cennet Maçahel (Belgesel gösterimi)
- 19 Aralık- NGBB'de hava Kirliliği
- 20 Aralık- Toprağın Başı Dertte (Belgesel gösterimi)
- 27 Aralık- Karapınar'dan Dünyaya Çölleşme Çağrısı (Belgesel gösterimi)

Yürütülen kurslar şunlardır:

- Bitki Ressamlığı
- Mart – 12 kursiyer
- 26 Eylül-11 Ekim – 6 kursiyer
- 5-20 Aralık – 10 kursiyer

- Bitki Ressamlığı/Teknik çizim
- 14-15 Kasım – 8 kursiyer
- 21-22 Kasım – 6 kursiyer

- Bahçıvanlık
- 20 Mart-8 Mayıs – 10 kursiyer
- 5 Nisan-24 Mayıs – 6 kursiyer

- Fitoterapi
- 4-25 Nisan – 8 kursiyer

- Ekoloji
- 26 Nisan – 8 kursiyer

- Etnobotanik
- 31 Ekim-1 Kasım – 26 kursiyer

Eğitimin Bölümünün katıldığı kongre ve sempozyumlar şunlardır:

- Eğitimde İyi Örnekler Konferansı, NGBB Standı, Dilan Bayındır, Ayşe Bakırcı
- İşleyen Eller sözlü sunumu, Ayşe Bakırcı
- 7. Uluslararası Botanik Bahçelerinde Eğitim Kongresi, Dilan Bayındır
- NGBB ve RBGE'nin eğitim işbirliği, Dilan Bayındır & Leigh Morris
- Sürdürülebilir kalkınma için eğitim perspektifiyle bahçıvan çocuklar projesi, Dilan Bayındır

Yıl boyunca 23 sitajyer öğrenci NGBB'de sitajlarını yapmış ve başarıyla tamamlamıştır.